

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 100/2010-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. Š., Z., Ing. B. B., Z., Ľ. H., ml., Z., Ing. J. K., Z., Ľ. H. st., Z., zastúpených advokátom JUDr. J. S., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 19 ods. 1, čl. 30 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva zaručeného čl. 3 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 23 To/11/2009-266 zo 6. októbra 2009 a sťažnosť M. K., Z., B. M., Z., D. H., Z., Mgr. N. H., Z., M. O., Z., zastúpených advokátom JUDr. J. S., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 23 To/11/2009-266 zo 6. októbra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. Š., Ing. B. B., Ľ. H. ml., Ing. J. K., Ľ. H. st., M. K., B. M., D. H., Mgr. N. H. a M. O. o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. januára 2010 doručená sťažnosť Ing. M. Š., Ing. B. B., Ľ. H. ml., Ing. J. K. a Ľ. H. st. (ďalej len „sťažovatelia v prvom rade“) vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 19 ods. 1, čl. 30 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva zaručeného čl. 3 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 23 To/11/2009-266 zo 6. októbra 2009.

Ústavnému súdu bola zároveň 12. januára 2010 doručená sťažnosť M. K., B. M., D. H., Mgr. N. H. a M. O. (ďalej len „sťažovatelia v druhom rade“) vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru takisto rozsudkom krajského súdu č. k. 23 To/11/2009-266 zo 6. októbra 2009.

Ústavný súd uznesením sp. zn. PLs. ÚS 1/2010 z 24. februára 2010 v záujme hospodárnosti konania spojil obe veci sťažovateľov na spoločné konanie z dôvodu skutkovej súvislosti.

Z obsahu oboch sťažností a ich príloh vyplýva, že sťažovatelia vystupovali ako poškodení v trestnom konaní vedenom Okresným súdom Prievidza (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2 T 97/2005, v ktorom bola obžalovaná uznaná vinnou zo spáchania trestných činov ohovárania podľa § 206 ods. 1 a 2 a výtržníctva podľa § 202 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), ktorých sa mala dopustiť tým, že v rámci predvolebnej kampane v obci rozdávala letáky, v ktorých podľa vyjadrenia sťažovateľov „*hrubo ohovorila svojich protikandidátov na starostu*“, ďalej tým, že „*pri odhalení rozdávania letákov fyzicky napadla obyvateľa obce – dôchodcu a rozbila mu tvár*“, pričom zranenie dotyčného si vyžiadalo dobu liečenia

7 až 10 dní, ako aj tým, že „zverejnila v *Informátoroch* č. 1/2003 a č. 1/2002 *nepravdivé informácie o sťažovateľoch*“.

Krajský súd prvostupňové rozhodnutie zrušil a obžalovanú svojím rozsudkom č. k. 23 To/11/2009-266 zo 6. októbra 2009 oslobodil s odôvodnením, že k spáchaniu skutkov označených v prvostupňovom rozsudku došlo, avšak tieto skutky nie sú trestnými činmi, pretože stupeň ich nebezpečnosti pre spoločnosť je nepatrný. Odvolací súd zároveň poškodených odkázal v zmysle ustanovenia § 229 ods. 3 zákona č. 141 /1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) s ich nárokom na náhradu škody na konanie v občianskoprávných veciach.

Podľa sťažovateľov rozsudok krajského súdu „*právoplatne obmedzil stupeň a rozsah spôsobenej ujmy a škody, ktorú si poškodení a sťažovatelia môžu uplatňovať v občianskoprávnom konaní.*“

Sťažovatelia v prvom rade uviedli: «*Nesúhlasíme s tým, že odvolací KS klasifikoval ohováračské údaje, ktoré použila obžalovaná v letáku na cit.: „...otvorenú kritiku... (str.7 ods. 2 rozsudku KS) a legalizoval ohováračský predvolebný leták pomocou „Rozhodnutia“ Ústavného súdu PL U 99/07-37 zo dňa 3. júla 2008 a jeho citáciou: „... volebné kampane sa teda vedú v pozitívnom, tak aj v negatívnom zmysle...“ (str. 7 ods. 1 rozsudku KS)*

Podľa nás je toto zdôvodnenie KS nepravdivé, nakoľko Ústavný súd by nikdy nevyhodnotil používanie adresných nepravdivých oznámení na protikandidátov (...rozkrádala obecný majetok...sú to podvodníci...) za legitímne. KS sa neoprávnene snažil preniesť dôkazné bremeno „legitímneho letáku“ na Ústavný súd SR. (Pozn. Spomenuté Rozhodnutie Ústavného súdu SR sa netýka uvedeného letáku.)»

Sťažovatelia poukázali na to, že krajský súd, ktorý pripísal spáchaným skutkom nepatrný stupeň spoločenskej nebezpečnosti a kvalifikoval „*ohováračský leták*“ a „*Informátory*“ ako otvorenú kritiku, zaviazal tak súd v príslušnom občianskoprávnom konaní, na ktoré sťažovateľov s ich nárokom na náhradu škody odkázal, odvodiť stupeň spôsobenej škody a ujmy od potvrdeného nepatrného stupňa spoločenskej nebezpečnosti spáchaných skutkov.

Podľa názoru sťažovateľov každé úmyselné porušenie základného práva má charakter minimálne vyššej, ak nie vysokej spoločenskej nebezpečnosti, „nehovoriac o tom, že toto úmyselné porušenie základného práva spôsobil verejný činiteľ“, keďže obžalovaná v čase spáchania skutku zastávala funkciu starostu obce.

V súvislosti s časťou rozsudku týkajúcou sa skutku kvalifikovaného prvostupňovým súdom ako trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona predostreli sťažovatelia v prvom rade túto argumentáciu:

«Sme toho názoru, že oslobodzujúci rozsudok KS vo vzťahu ku skutku v bode 4 Rozsudku súdu prvého stupňa je v rozpore s trestným zákonom a judikatúrou Najvyššieho súdu SR (ďalej NS).

Prvostupňovým aj odvolacím súdom bolo jednoznačne dokázané, že obžalovaná fyzicky napadla dôchodcu - pána H. st. a rozbila mu tvár - spôsobila mu tržnú ranu na tvári. Nakoľko p. H. st. je dôchodca a v čase napadnutia nebol v pracovnom pomere, v obžalobe bolo aj spomenuté, že spôsobená ujma na zdraví - pohmoždenie ľavej strany tváre si nevyžiadalo práceneschopnosť.

V odôvodnení obžaloby (,str. 2, odst. 1-príloha č.7) však Okresná prokuratúra poukázala na sedemdňovú dobu liečenia zraneného - poškodeného.

Pre posúdenie a klasifikáciu trestného činu je však podľa trestného zákona a judikatúry NS rozhodujúca doba liečenia. A v trestnom spise (na čl. 249 ;str. 24 odst.2 Rozsudku OS) sa nachádza ako dôkaz lekárska správa MUDr. T., z ktorej vyplýva doba liečenia poškodeného 7-10 dní (viď príloha č.6).

Sťažovateľ p. H. st. sa liečil zo zranenia 10 dní, nemohol chodiť ako obvykle medzi spoločnosť (do obchodu, do kostola...) a mal problémy počas spánku - bolenie hlavy a tváre, bdelosť). Ešte aj dnes po siedmich rokoch od zranenia vidieť na tvári poškodeného p. H. st. jazvu.

Zranenie, ktoré mu spôsobila obžalovaná má trvalé následky.

Podľa Trestného zákona a judikatúry NS mal byť tento spáchaný čin kvalifikovaný ako „Ublíženie na zdraví“ podľa §221 Trestného zákona platného do roku 2005). Cit.: „Za ublíženie na zdraví“ sa pokladá porucha zdravia, ktorá sťažuje obvyklý spôsob života, alebo výkon obvyklej činnosti po dobu okolo 7 dní (Rt 16/86, Rt 21/84).

Miesto toho, aby odvolací KS zvýšil stupeň nebezpečnosti spôsobeného skutku obžalovanej z „výtržnosti“ na „ublíženie na zdraví“, tak odvolací KS odmietol akceptovať dôkazné materiály a obžalovanú spod obžaloby naopak oslobodil.

Podľa nášho názoru KS týmto rozhodnutím protizákonne zahladil trestnosť činu.

V súvislosti s podozrením zo zahľadania tohto trestného činu sú tiež rozporuplné tvrdenia KS, že cit. str. 6 ods. 4 Rozsudku KS : „... vo vzťahu k trestnému činu výtržníctva z pohľadu § 3 ods.2,4 Trestného zákona odvolací súd uvádza, že pokiaľ v neskorých nočných hodinách poškodení otec a syn H. vyvolali konflikt s poškodenou, ktorý taktiež mal pozadie v súperení o správu vecí verejných, keď nepochybne na priebeh konfliktu mal vplyv pozitívny alkohol poškodenými, nie je možné konanie obžalovanej kvalifikovať ako predmetný trestný čin. Aj keď slovné napádanie a fyzické napadnutie nemalo charakter obrany, ale vzájomného napádania, a to aj zo strany obžalovanej, tu odvolací súd poukazuje najmä na to, že to boli poškodení, ktorí boli iniciátormi konfliktu tým, že došli za obžalovanou, čo táto hodnotila ako špehovanie v neskorých nočných hodinách...“

Aj táto časť odôvodnenia Rozsudku KS je zavádzajúca v rozpore so skutkovými zisteniami obsiahnutými v trestnom spise a je čiastkovým vytrhnutím niektorých skutočností z celého kontextu dôkazov tak, aby vyznelo v prospech obžalovanej.

Z celého tohto zdôvodnenia máme dojem, akoby KS bol zaujatý v prospech obžalovanej.

Podľa výpovedí svedkov a poškodených, konflikt vyvolala obžalovaná a nie poškodení otec a syn H. Takto to vyhodnotil aj vyšetrovateľ, okresná a krajská prokuratúra a okresný súd.

Vyvolanie konfliktu (prvotného podnetu) nastalo najprv zo strany obžalovanej tým, že vhadzovala do poštových schránok domácností letáky, v ktorých hrubo ohovorila, okrem iných protikandidátov, aj poškodeného syna H. (že je podvodník...takým podvodníkom nesmieme dovoliť, aby rozhodovali o našom osude...atď.) a neskôr tým, že keď sa obžalovanej prišiel opýtať otec H., prečo píše v letáku o jeho synovi také veci, tak vtedy obžalovaná začala vulgárne nadávať poškodenému H. st. a následne ho fyzicky napadla a rozbila mu tvár. Až potom pribehol k obžalovanej druhý poškodený p. H. ml. za účelom obrany svojho otca, aby mu obžalovaná nemohla viac ublížiť a obžalovanú od svojho otca odsotil. Obžalovaná sa pri odsotení pošmykla a padla na zem a pri páde sa zranila, za čo

bol syn H. už právoplatne odsúdený v samostatnom trestnom konaní, ale z oboch trestných konaní jednoznačne vyplýva, že iniciátorom vzájomného fyzického napadnutia bola obžalovaná starostka obce H. K.

Prečo odvolací súd neakceptoval zistené skutočnosti?

Taktiež prečo odvolací KS jednostranne vyhodnotil v prospech obžalovanej, že nepochybne na priebeh konfliktu mal vplyv požitý alkohol poškodenými, a z toho dôvodu nie je možné konanie obžalovanej kvalifikovať ako predmetný trestný čin (str. 7, ods. 5 rozsudku KS), keď opak je pravdou, že pod vplyvom alkoholu bola obžalovaná, čo jednoznačne dosvedčili aj ostatní svedkovia a poškodení (napr. poškodený pán B.) a nakoniec k čomu sa priznala aj sama obžalovaná, keď vo výpovedi v trestnej veci syna H. uviedla, že po svojom volebnom predstavení v Dome kultúry, v priebehu večera, pila alkoholické nápoje - víno (viď právoplatný rozsudok OS v Prievidzi sp.zn.2T245/03 z 5.3.04). »

Sťažovatelia v druhom rade vo vzťahu ku skutkom týkajúcim sa ich osôb kvalifikovaným ako trestný čin ohovárania podľa § 206 ods. 1 a 2 Trestného zákona uviedli:

«Vo vzťahu ku skutku 1) rozsudku súdu prvého stupňa, odvolací KS v odôvodnení konštatoval, že skutok nie je trestným činom ohovárania podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona, nakoľko cit. (str. 6 odst. 4 Rozsudku KS): „... sa obžalovaná dopustila predmetných konaní v súvislosti so správou vecí verejných ...“ a „...obžalovaná sa verejne vyjadrovala o takejto činnosti poškodených a aj pohnútkou jej konania bolo informovať verejnosť o názore starostky na takúto verejnú činnosť. Kontrola správy vecí verejných občanmi, pritom bez verejného informovania, by bola prakticky nemožná ...“ a ďalej cit. str. 5 odst. 4: „... Uvedené dve trestno-procesné strany sa pritom dostali do sporu práve v súvislosti s ich účasťou na správe vecí verejných...“.

Toto zdôvodnenie je v rozpore so skutkovým zistením stavu, výpoveďami svedkov a príslušnou legislatívou.

Obžalovaná zverejnila ohováračské nepravdivé informácie v časopise Informátor č. 1/2003 v roku 2003, t.j. v ďalšom volebnom období, keď poškodení nielenže nevykonávali funkcie poslancov a na správe vecí verejných sa nezúčastňovali, ale hlavne ohováračské údaje, ktoré uverejnila obžalovaná v časopise boli vymyslené, nepravdivé a mali vyložene

ponižujúci charakter, ktorý spôsobil dokázateľnú ujmu poškodeným občanom (nie poslancom) a nemali nič spoločné s informovaním verejnosti na verejnú činnosť poslancov. Aj tu dochádza k prikreému rozporu obhajoby so skutočnosťou, s ktorou sa stotožnil odvolací KS (cit: „...odvolanie je dôvodné...“).

Funkcia starostu (verejného činiteľa) predsa neoprávňuje obžalovanú k tomu, aby morálne degradovala občanov a napísala o nich údaje, ktoré samé o sebe sú spôsobilé ťažkej morálnej ujmy, napr. cit. z časopisu: „...v našej obci zásady slušnosti pre spomenutých bývalých ôsmich poslancov asi boli a zostali i dodnes veľkou neznámou ...“, „...neplnili si povinnosti vyplývajúce zo zákonov, porušovali zákony a štatút obce, neobhajovali záujmy obce a záujmy spoluobčanov a dokonca obci spôsobili nepriame miliónové škody... kde je ich morálka a česť...“ atď.

Akým právom môže obžalovaná takto nepravdivo osočovať občanov!? A takéto osočovanie sa dostalo do každej domácnosti v obci, k rodinám, známym a všetkým spoluobčanom. Čo si o poškodených — sťažovateľoch mohli myslieť ich deti, rodinní príslušníci? Starostka sťažovateľov pred všetkými občanmi veľmi ponižila. Sťažovatelia sa z toho dlho spamätávali.

A takéto osočovanie a rozšírenie nepravdivých informácií, so 100%-ným účinkom informovanosti (distribúcia bola vykonaná do každej domácnosti, medzi všetkých cca 1700 obyvateľov obce) pokladá odvolací KS za bežné informovanie verejnosti starostkou, v rámci kontroly správy vecí verejných?!

Pre poškodených - sťažovateľov je to nepochopiteľné!!!

Práve to, že tieto skutky ohovárania spáchala obžalovaná vo funkcii starostky obce, t.j. vo funkcii verejného činiteľa by mala byť priťažujúca okolnosť, nakoľko bežný občan každú informáciu, ktorú prezentuje starostka obce, automaticky pokladá za pravdivú, pretože predpokladá, že predstaviteľku obce - starostku môže vykonávať len bezúhonný, čestný občan. O to je väčšia miera spôsobenej ujmy u poškodených a nie naopak ako to zdôvodnil odvolací KS, cit. str. 6 odst. 4 Rozsudku: „... Predmetných konaní sa obžalovaná dopustila v súvislosti so správou vecí verejných, pričom je nutné prisvedčiť obhajobe, že obžalovaná sa verejne vyjadrovala o takejto činnosti poškodených a pohnútkou jej konania bolo informovať verejnosť o názore starostky na takúto ich činnosť...“

Znovu opakujeme, že zverejnené údaje napr. „...kde je ich morálka...zásady slušnosti boli a zostali veľkou neznámou...“ sú údaje, ktoré zasiahli do osobnostného a súkromného života sťažovateľov. Akým právom akceptoval odvolací KS, že obžalovaná môže o takýchto nepravdivých údajoch, ktoré sú spôsobilé značnou mierou ohroziť vážnosť u spoluobčanov, narušiť ich rodinné vzťahy, informovať verejnosť v obecnom časopise?!

Uvedomil si KS akú právomoc pre páchanie agresívneho ohovárania udelil starostke obce svojim bezprecedentným oslobodzujúcim rozsudkom?

Vo vzťahu ku skutku 2) rozsudku prvého stupňa odvolací KS v odôvodnení konštatoval cit. str. 7 odst.3: „... K problematike zániku mandátu poslancov odvolací súd uvádza, že v tomto smere je významnou okolnosťou práve to, že išlo o zložitý problém v oblasti štátneho práva, keď aj oslovené právne subjekty, či už prokuratúra ako aj uznávaný odborník z tejto oblasti, zastávali rôzne názory, resp. stanoviská menili...“

Toto zdôvodnenie KS je vymyslené, nezakladá sa na pravde a je v rozpore s dôkaznými materiálmi trestného spisu.

Odvolací KS umelo vytvoril právnu zložitost' zániku mandátu poslanca.

Pri protizákonnom zrušení mandátov poslancov zo strany obžalovanej vôbec nešlo o zložitý právny problém z oblasti štátneho práva. Zákon o obecnom zriadení č. 369/90 Zb. jasne definuje podmienky zániku mandátu poslanca, vrátane trojnásobnej po sebe nasledujúcej neúčasti poslanca na riadnom zasadnutí obecného zastupiteľstva a nie na mimoriadnom zasadnutí.

Nikdy nikto (ani obžalovaná) nespochybnili, že 16., 17. a 19. 7. 2002 sa mali konať mimoriadne zasadnutia (rokovania) obecného zastupiteľstva. Ved' sama obžalovaná podpísala zápisnice a prezenčné listiny zo zvolaných zasadnutí, kde v nadpise bolo vždy uvedené slovo „z mimoriadneho“ (viď Príloha č.5). Existuje ešte dôkaznejší dôkaz ?!

Zo strany odvolacieho KS je tiež zavádzajúce nepravdivé tvrdenie, že cit. str. 7 odst. 3 rozsudku KS: „...oslovené právne subjekty, či už prokurátor ako aj uznávaný odborník z tejto oblasti zastávali rôzne názory resp. stanoviská menili...“.

Toto tvrdenie KS je vykonštruované.

Ved' prokuratúra (v chronológii generálna, krajská, okresná) vydala len jediné upozornenie s jasným zámerom, že obžalovaná konala v rozpore so zákonom, keď konštatovala zánik mandátov poslancov. Iné rozporné stanovisko prokuratúry neexistuje!!!

Zo stanoviska Okresnej prokuratúry v Prievidzi zo dňa 4. 9. 2002 (na ktoré sa odvolávala obžalovaná v odvolaní proti rozsudku prvostupňového súdu) nevyplýval žiadny právny záver k samotnému zániku mandátu poslancov. (Stanovisko je právne nulitné.)

Ani uznávaný odborník z tejto oblasti nezastával rôzne názory resp. stanoviská nemenil.

To len obžalovaná dala účelovo prefotiť časť z vyjadrenia uznávaného odborníka, aby občania nadobudli dojem, že zánik mandátov bol odborníkom potvrdený (Vid' časť Informátora s účelovo prefotenou časťou vyjadrenia odborníka, kde ide o úmyselne vytrhnutie vyjadrenia z kontextu.) Vid' príloha č. 6.

Aj ďalšie odôvodnenie rozsudku KS je rozporuplné, cit. str. 7 odst. 3: „...Senát krajského súdu je toho názoru, že starostka obce má právo k takejto problematike nielen mať aj vyjadriť, z titulu svojej vysokej funkcie v samospráve, svoj právny názor, aj keď tento môže napokon vyznieť ako právne sporný.“

Podľa nás je to účelová obhajoba starostky zo strany KS.

Ved' obžalovanej bolo dokázané, že pred distribúciou Informátora č. 1/2002 dostala upozornenie Okresnej prokuratúry v Prievidzi a ešte predtým 6. 11. 2002 bola zápisnične upozornená na list krajskej prokuratúry, že konala v rozpore so zákonom a obžalovaná i napriek tomu napísala do Informátora nepravdivé zavádzajúce informácie, že: „...vlastným pričinením a zaujatosťou zanikol mandát...“.

Obžalovaná jednoznačne odignorovala štátny dozorujúci orgán - prokuratúru, ktorá je zo Zákona o prokuratúre poverená kontrolou dodržiavania zákonitosti v samosprávach. Bolo jednoznačne dokázané, že obžalovaná zavádzajúcou a nepravdivou informáciou, kde sa dotkla aj osobných charakterových vlastností poškodených (vlastné zapríčinenie a zaujatosť), spôsobila podľa výpovedi svedkov a poškodených značnú ujmu poškodeným.

Pokiaľ by bola obžalovaná uverejnila všeobecnú informáciu jej právneho - laického pohľadu na zánik mandátov (bez uvedenia ponížujúcich charakterovo-osobnostných údajov o poškodených),./.. aj už s existujúcim upozornením prokurátora, napr. „...podľa môjho názoru, ktorý je odlišný s upozornením prokuratúry, mal mandát poslanca zaniknúť...“, by sme obhajobu konania obžalovanej zo strany odvolacieho KS chápali. Ale obhajoba

konania obžalovanej (zo strany KS), akým zverejnila nepravdivé údaje, je pre nás neakceptovateľná.»

Sťažovatelia uviedli, že priznanie nepatrného stupňa spoločenskej nebezpečnosti pre spáchané skutky bolo zo strany krajského súdu účelové, keďže v prípade právoplatného odsúdenia v zmysle trestnoprávnej kvalifikácie stanovenej prvostupňovým súdom (trestný čin ohovárania podľa § 206 ods. 1 a 2 a trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona, teda úmyselné trestné činy) by došlo podľa ustanovenia § 13a ods. 1 písm. d) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov k zániku mandátu starostu obžalovanej. Na tomto mieste v závere sťažovatelia dodávajú: *«Podľa obhajoby, s ktorou sa stotožnil aj odvolací Krajský súd (str. 5, odst. 3 Rozsudku KS), by to však bolo v rozpore s § 53 Trestného zákona, cit, str. 5 odst. 1 Rozsudku KS: „...že uloženie takejto sankcie obžalovanej, ktorá príde o prácu, je v rozpore s § 53 Trestného zákona...“.*

Podľa nás je toto zdôvodnenie (s ktorým sa stotožnil aj KS) v rozpore s Ústavou SR a Trestným právom, nakoľko zavádza "umelú imunitu" pre starostov obcí. Toto zdôvodnenie je v rozpore aj so zákonom č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení v časti zániku mandátu starostu pri spáchaní úmyselného trestného činu, nakoľko by nemohol zaniknúť mandát starostu pri spáchaní úmyselného trestného činu v spojení s uložením peňažného trestu.

Máme za to, že oslobodzujúci rozsudok sledoval jediný cieľ - aby obžalovanej starostke obce nezanikol mandát starostu.»

Sťažovatelia v prvom rade namietali porušenie svojho základného práva na zachovanie osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnaké podmienky prístupu k voleným a iným verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 ústavy, základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, porušenie čl. 46 ods. 2 ústavy, práva na slobodné voľby podľa čl. 3 dodatkového protokolu a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a sťažovatelia v druhom rade porušenie svojho základného práva na zachovanie osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, porušenie čl. 46 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to tým, *„že rozsudok Krajského súdu nedostatočne*

zabezpečil súdnu a právnu ochranu spôsobenej škody, ujmy a porušenia základných práv u poškodených a sťažovateľov“.

Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovatelia žiadali v náleze vysloviť, že rozsudkom krajského súdu č. k. 23 To/11/2009-266 zo 6. októbra 2009 boli porušené základné práva sťažovateľov v prvom rade na zachovanie osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 ústavy, na „*súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 2*“ ústavy, ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na slobodné voľby podľa čl. 3 dodatkového protokolu a základné práva sťažovateľov v druhom rade na zachovanie osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, na „*súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 2 ústavy*“ a ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušiť rozsudok krajského súdu č. k. 23 To/11/2009-266 zo 6. októbra 2009 a vrátiť mu vec na ďalšie konanie, ako aj priznať sťažovateľom trovy konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia v prvom rade v sťažnosti namietali porušenie čl. 19 ods. 1, čl. 30 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 3 dodatkového protokolu.

Sťažovatelia v druhom rade v sťažnosti namietali porušenie čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomocí súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 3 dodatkového protokolu vysoké zmluvné strany sa zaväzujú konať v rozumných intervaloch slobodné voľby s tajným hlasovaním za podmienok, ktoré zabezpečia slobodné vyjadrenie názorov ľudu pri voľbe zákonodarného zboru.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia všeobecného súdu (ale aj iného orgánu verejnej moci) v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje

možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd považuje takúto sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

Porušenie označených článkov ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu vidia sťažovatelia v nesprávnom skutkovom posúdení veci, keď krajský súd posúdil vo vedenom trestnom konaní spoločenskú nebezpečnosť skutkov spáchaných obžalovanou vykazujúcich znaky trestných činov stupňom nepatrným, a podľa ich názoru tak zaviazal súd v občianskoprávnom konaní, na ktoré ich s nárokom na náhradu škody odkázal, odvíjať intenzitu spôsobenej ujmy od trestným rozsudkom potvrdeného nepatrného stupňa spoločenskej nebezpečnosti spáchaných skutkov.

Takto im podľa ich názoru krajský súd nepriamo *„nedostatočne zabezpečil súdnu a právnu ochranu spôsobenej škody, ujmy a porušenia základných práv“*.

Vo vedenom trestnom konaní, v rámci ktorého bol vydaný namietaný rozsudok krajského súdu, mali sťažovatelia postavenie poškodených, ktorí si uplatnili (s výnimkou sťažovateľky Ing. M. Š.) v trestnom konaní nárok na náhradu škody spôsobenú spáchanými skutkami.

V rámci základného trestnoprocesného vzťahu existujúceho vo fáze súdneho konania je jednou zo strán obžalovaný so svojím právom na spravodlivé preskúmanie a rozhodnutie o oprávnenosti jeho trestného obvinenia a druhou stranou tohto vzťahu, ktorá uplatňuje trestné obvinenie, je prokurátor zastupujúci štát. V uvedenom základnom trestnoprocesnom vzťahu, v ktorom sa rozhoduje o otázke viny a trestu, má síce poškodený právo aktívne vystupovať pri zisťovaní skutkového stavu veci, nemá však postavenie strany oprávnenej uplatňovať trestné obvinenie, preto pre uvedenú časť trestného konania nemôže disponovať základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy garantujúcim kvalitu súdneho konania, teda spravodlivý proces, a ani právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Poškodený, ktorý má v trestnom konaní právo uplatniť nárok na náhradu škody a tento nárok aj uplatnil, je procesnou stranou v tzv. adhéznom konaní (prebiehajúcim kontinuálne so súdnym konaním o vine), v ktorom sa rozhoduje o ním uplatnenom nároku

na náhradu škody spôsobenej trestným činom a v rámci ktorého mu je garantované základné právo na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Tomu zodpovedá aj právna úprava a síce § 246 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, podľa ktorého môže poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody, rozsudok odvolaním napadnúť len pre nesprávnosť výroku o náhrade škody.

V zmysle uvedeného ustanovenia Trestného poriadku disponuje poškodený opravným prostriedkom len proti rozhodnutiu prijatému súdom v adhéznom konaní o uplatnenom nároku na náhradu škody, v žiadnom prípade však nemôže napadnúť opravným prostriedkom rozsudok v časti týkajúcej sa rozhodovania o vine a treste obžalovaného. Právna úprava mu pre túto časť rozhodovania opravný prostriedok neposkytuje.

V intenciách uvedeného sa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy poškodený v trestnom konaní pred príslušným súdom môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva, ktorým je v tomto prípade uplatnený nárok na náhradu škody. Garancie poskytované citovaným článkom ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru garantujúcim právo na spravodlivé súdne konanie sú teda v trestnom konaní vo vzťahu k poškodenému (uplatňujúcemu nárok na náhradu škody) limitované a poskytované len pre adhézne konanie týkajúce sa rozhodovania o nároku na náhradu škody spôsobenej trestným činom.

Náležitú preskúmanie podozrenia zo spáchania trestného činu, teda vecne správne rozhodnutie o otázke viny a spravodlivé potrestanie páchatel'a nepredstavuje právo poškodeného, ale je oprávnením a povinnosťou štátu, ktorý zabezpečuje ochranu práv a oprávnených záujmov fyzických a právnických osôb, záujmov spoločnosti a ústavného zriadenia Slovenskej republiky, ktorou napĺňa účel trestného práva.

Z týchto záverov teda vyplýva, že rozsudkom krajského súdu č. k. 23 To/11/2009-266 zo 6. októbra 2009 v časti rozhodnutia o vine, teda v časti, ktorou krajský súd obžalovanú oslobodil spod obžaloby, nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé

súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenými osobami.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti predmetného rozsudku krajského súdu týkajúcej sa uplatneného nároku na náhradu škody, posúdil ústavný súd v súvislosti so všetkými sťažovateľmi s výnimkou označenej sťažovateľky, ktorá neuplatnila nárok na náhradu škody, sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú. Krajský súd v uvedenom prípade aplikoval relevantnú právnu úpravu zakotvenú v ustanovení § 229 ods. 3 Trestného poriadku, a teda vzhľadom na to, že obžalovanú oslobodil, odkázal poškodených s ich nárokom na náhradu škody na konanie o občianskoprávných veciach. Krajský súd teda postupoval v súlade s procesnoprávnymi predpismi trestného konania, a preto výkon jeho právomoci v tejto časti rozhodovania považuje ústavný súd za zlučiteľný s obsahom čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru bez akýchkoľvek pochybností.

Vo vzťahu k sťažovateľke Ing. M. Š. námietku porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti rozsudku krajského súdu týkajúcej sa uplatneného nároku na náhradu škody posúdil ústavný súd ako podanú zjavne neoprávnenou osobou, pretože sťažovateľka nebola subjektom adhézneho konania vzhľadom na to, že nárok na náhradu škody vôbec neuplatnila.

K námietke porušenia základného práva na zachovanie osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena zaručeného čl. 19 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu ústavný súd uvádza, že je toho názoru, že nemohlo dôjsť k sekundárnemu porušeniu označeného hmotného práva rozhodnutím krajského súdu, pretože toto právo bolo obsahom iba hmotnoprávneho vzťahu medzi jeho subjektmi, a to obžalovanou na jednej strane a sťažovateľmi na strane druhej. Medzi obsahom označeného základného práva a rozhodnutím krajského súdu neexistuje relevantná súvislosť, preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti posúdiť ako zjavne neopodstatnenú (obdobne III. ÚS 51/08).

Vzhľadom na uvedené relevantná súvislosť neexistuje ani medzi obsahom námietok sťažovateľov v prvom rade a obsahom čl. 30 ods. 4 ústavy a čl. 3 dodatkového protokolu, preto ústavný súd posúdil ako zjavne neopodstatnenú aj námietku porušenia základného práva zaručeného čl. 30 ods. 4 ústavy a práva zaručeného čl. 3 dodatkového protokolu predmetným rozsudkom krajského súdu.

Podľa § 229 ods. 3 Trestného poriadku ak súd obžalovaného oslobodí, odkáže poškodeného s jeho nárokom na náhradu škody vždy na konanie o občianskoprávných veciach, prípadne na konanie pred iným príslušným orgánom.

Oslobodením obžalovaného sa rozhodovanie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody zo zákona presúva do konania občianskoprávneho, v ktorom je príslušný súd oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu základným právam poškodeného v prípade ich porušenia.

V prípade sťažovateľov bude trestnoprávny rozsudok krajského súdu (ktorý konštatoval spáchanie skutkov obžalovanou, ale nekvalifikoval skutky ako trestné činy) v občianskoprávnom konaní pre súd záväzný v otázke spáchania skutkov obžalovanou.

Dôkazná situácia bude v intenciách uvedeného rozsudku ustálená v uvedenom smere a občianskoprávny súd ju vzhľadom na ustanovenia § 135 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, resp. jeho rozširujúci výklad (súd je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal) nebude môcť meniť.

Nemožno však povedať, že pri posúdení intenzity zásahu do osobnostných práv sťažovateľov bude súd v konaní o ochrane osobnosti bezmedzne viazaný stupňom spoločenskej nebezpečnosti spáchaných skutkov, ktorý bol určený predmetným trestnoprávnym rozsudkom.

Pokiaľ ide o námietku porušenia čl. 46 ods. 2 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 23 To/11/2009-266 zo 6. októbra 2009, ústavný súd konštatuje, že sa táto už od počiatku javí ako zjavne neopodstatnená, pretože čl. 46 ods. 2 ústavy je na napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu, ktorý nekonal a nerozhodoval vo veci sťažovateľov podľa piatej časti

Občianskeho súdneho poriadku, t. j. podľa ustanovení upravujúcich správne súdnictvo, zjavne neaplikovateľný a neexistuje priama súvislosť medzi namietanými skutočnosťami a základným právom, porušenie ktorého sťažovateľa namietajú (napr. I. ÚS 12/01, I. ÚS 44/03, III. ÚS 23/2010).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2010